

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Мамадқулова Р.О. дар мавзӯи
«Ҳамкорихои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ёзбекистон дар замони
истиклолият» (охири асри ХХ аввали асри ХХ1): шароитҳо ва хусусиятҳо,
Душанбе 2024, 24 с.

Бо дарёфти истиқлолияти давлатӣ Тоҷикистон чун кишвари соҳибистиклол бо ҷомеаи ҷаҳонӣ пайваста, робитаҳои сиёсӣ ва дипломатии худро бо кишварҳои хориҷа барқарор намуд. Дар тӯли як ҷоли истиқлолият беш аз 50 давлати дунё, Тоҷикистони соҳибистиклолро ба расмият шинохта, бо ҷумҳурии мо робитаҳои дипломатӣ барқарор намуданд.

Ҳамкорихо бо кишварҳои Осиёи Марказӣ яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати хориҷии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад. Бар асоси умумиятҳои таърихӣ, ҷуғрофӣ, фарҳангӣ дар даврони нав робитаҳои нақҳамсоҷӣ миёни халқҳои Осиёи Марказӣ вуҷудати тоза касб намуданд. Робитаҳои Тоҷикистон ва Ёзбекистон дар даврони истиқлолият ба сатҳи нав ворид гардида, ҳислати стратегӣ ва иттиҳодӣ гирифтанд.

Рисолаи Мамадқулова Р.О. ба таҳқиқи таърихи ташаккул ва таҳаввули ҳамкорихои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ёзбекистон дар даврони муосир баҳшида шудааст. Худудҳои хронологии рисола охири асри ХХ ва аввали асри ХХ1 –ро дар бар мегирад. Рисола аз муқаддима, се боб, шаш зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиётҳо иборат аст.

Боби аввал «Заминаҳои таърихӣ, сиёсӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии ҳамкорихои Тоҷикистон ва Ёзбекистон» аз ду зербоб иборат буда, дар он заминаҳои таърихӣ ташаккул ва рушди ҳамкорихои ду бародархалқ аз даврони пешин то ба имрӯз таҳқиқ гардидааст. Дар рисола қайд гардидааст, ки робитаҳои дипломатӣ байни Тоҷикистон ва Ёзбекистон 22 октябри соли 1992 барқарор гардида, имрӯз робитаҳои ду ҳамсоҷ кишвар дар қаринаи сиёсати дарҳои боз бо сатҳи шарикӣ стратегӣ табдил ёфтанд. Саҳми Ҷумҳурии Ёзбекистон дар барқарор намудани сулҳи тоҷикон хеле назаррас аст. Дар солҳои ҷанги шаҳрвандӣ ҳазорҳо

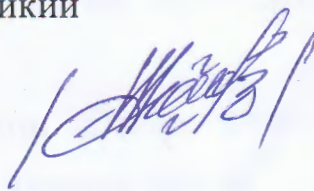
фирориёни тоҷик дар қаламрави ҳамсоҷкишвар ба худ паноҳгоҳ ёфтанд. Ўзбекистон дар қатъ намудани ҷанги шаҳрвандӣ саҳми назаррас дорад.

Боби дуюми рисола «Хусусият ва вижагиҳои робитаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ўзбекистон дар даҳсолаи аввали асри XXI» аз ду зербоб иборат аст. Дар ин боб вижагиҳои муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ўзбекистон дар даҳсолаи аввали асри XXI ба риштаи таҳқиқ кашида шуданд. Дар рисола қайд гардидааст, ки Тоҷикистон дар ин солҳо дар асоси концепсияи сиёсати хориҷӣ, ки 24 сентябри соли 2002 қабул гардид, сиёсати дарҳои бозро эълон намуда, афзалиятро ба густариши минбаъдаи ҳамкориҳои бисёрсамта, созанда бо кишварҳои ҳамсоҷи Осиёи Марказӣ, Ўзбекистон, Қазоқистон медиҳад. Дар ин фасл бо далелҳо, мушкилот ва дастовардҳои робитаҳои миёни ду ҳамсоҷкишвар нишон дода шуданд. Дар зербоби дуюми боби дуум ҳамкориҳои фарҳангиву гуманитарии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ўзбекистон дар даври навин мавриди таҳлил қарор дода шуданд. Муаллиф қайд менамояд, ки ҳамкориҳои фарҳангӣ яке аз самтҳои муҳими робитаҳои ду кишвар ба ҳисоб меравад. Баргузориҳои рузҳои адабиёт ва санъати Тоҷикистон дар Ўзбекистон ва Ўзбекистон дар Тоҷикистон ба ҳукми анъана даромада, дастовардҳои ҳарду халқҳоро дар ин ҷода тараннум менамояд. Дар ин фасл фаъолияти марказҳои фарҳангии тоҷикии «Ориёно дар Тошканд», «Офтоби Бухоро» таҳлил гардиданд.

Боби сеюм «Шароит ва дурнамои тавсеаи ҳамкориҳои дучонибаи Тоҷикистон ва Ўзбекистон дар қаринаи шарикӣ стратегӣ» аз ду зербоб иборат аст. Дар ин фасл омилҳои сиёсӣ ва иқтисодии густариши ҳамкориҳои ду ҳамсоҷкишвар дар қаринаи сиёсати дарҳои боз ва самти шарикӣ стратегӣ касб кардани робитаҳои Тоҷикистон ва Ўзбекистон нишон дода шудааст. Ҳамчунин дар ин фасл афзалиятҳо ва дурнамои ҳамкориҳои ду кишвар дар сатҳи ду ҷониба ва бисёрҷониба дар доираи ниҳодҳои минтақавӣ ва байналмилалӣ ИДМ, СХШ, СХИ таҳлил ва татбиқ гардидаанд.

Дар хулоса натиҷаҳои таҳқиқот, тавсияҳо ва пешниҳодҳои муаллиф баён гардиданд. Таҳлили автореферати рисола моро ба хулосае овард, ки он мазмун ва муҳтавои рисолаи Мамадқулова Р.О.– ро инъикос менамояд. Рисола ба талаботи корҳои илмӣ ҷавобгу буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илми таърих аз рӯи ихтисоси 07.00.15 таърихи муносибатҳои байналхалқӣ ва сиёсати берунӣ мебошад.

Мудирӣ кафедраи фанҳои
ҷомеашиносии Донишгоҳи техникии
Тоҷикистон ба номи академик
М.С. Осимӣ н.и.т., дотсент

Шарофов Э.У.

Имзои Шарофов Э.У. *ро тасдиқ* менамоям
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДТТ ба номи М.С.-Осимӣ

Қодирзода Н.Ҳ.

14.03.2024